

Rapport fra FNs klimatoppmøte COP29, Baku 11.-22. november 2024

v/ Birgitte Ås, rådgiver klima, miljø & bærekraft i Kirkerådet

Innledning

FNs 29. *Conference of the Parties* (COP29) ble for andre år på rad lagt til et av verdens største oljehovedsteder, Baku i Aserbajdsjan. Det har blitt sterkt kritisert internasjonalt. Før startskuddet gikk av for årets COP, regnet vi som reiste fra ForUM med at Aserbajdsjan ville banke gjennom noe stort og flott helt i begynnelsen av konferansen. Noe lignende skjedde nemlig året før, på COP28 i De forente arabiske emirater. Da ble tap-og-skade-fondet vedtatt på dag én. Det er uvanlig, men ikke så overraskende når vi vet at også dette landet er svært opptatt av fasade. Likevel valgte Aserbajdsjan å ikke gjøre noe lignende. De som kjenner styret i landet, har stilt seg spørrende til dette.

På COP29 ble det ikke gjort store framskritt. Viktigheten av akkurat disse forhandlingene ble undervurdert. Kanskje er det ikke så overraskende når vi vet at Aserbajdsjan er et land som ikke respekterer menneskerettigheter. Det tilsier at klimarettferdighet ikke prioriteres heller. Dette har naturligvis også gjort at vertslandet har blitt sterkt kritisert. Amnesty Internationals rapport på menneskerettigheter i Aserbajdsjan konkluderer med at situasjonen er alarmende¹. Det har foregått langvarige restriksjoner på eksempelvis ytringsfrihet og fredelige protester. Tortur og korrupsjon er vanlig. Amnesty ser heller ikke at situasjonen har bedret seg etter Aserbajdsjan ble gitt presidentskap for COP29. Det har heller blitt verre².

ForUM og det internasjonale sivilsamfunnet håpet at blesten av kritikk skulle gjøre at Aserbajdsjan ville prøve å motbevise stemmene. Forhåpentligvis ville vi klare å snu styret litt, hvis landet ville få litt ære for å bidra positivt til virkelige endringer og viktige avgjørelser. Det skjedde ikke. I det store og det hele var forhandlingene i Baku preget av den konfliktfylte politiske situasjonen internasjonalt, med krigshandlinger i Ukraina og Midtøsten og generell motvind for globalt samarbeid.

---

¹ [Azerbaijan: The Human Rights Situation in Azerbaijan ahead of COP29 - Amnesty International](#)

² [COP29: What you need to know about the global climate summit - Amnesty International.](#)

Et feilslått mangfoldprosjekt fra presidentskapet

Noe nytt av året var at presidentskapet forsøkte å fordele observatører mer jevnt slik at det globale sør skulle bli bedre representert. Dette fikk overskrifter som "[Bigger share of COP29 badges for Global South NGOs to push 'more diverse voices', upsets rich-country groups – Climate Depot](#)". I praksis ble det globale sør imidlertid svakt representert.

Som mange andre NGOer fra det globale nord, fikk ForUM én akkreditering fra presidentskapet. Det gjorde at sivilsamfunnet måtte be den nasjonale delegasjonen om å kunne skaffe oss akkreditering. ForUM var lenge usikre på om vi ville få akkrediteringer i det hele tatt. Vi som bor i Norge er likevel heldige, fordi vi har et styre som liker og setter pris på norsk sivilsamfunn. Derfor fikk vi akkrediteringer gjennom den norske delegasjonen – så mange som det vi ba om. Dette er viktig å merke seg av to grunner. Før det første er ikke andre like heldige. Det er ikke alle land som er interessert i sine egne sivilsamfunns meninger, og derfor så vi totalt langt dårligere representasjon fra det globale sør enn vanlig, fordi NGOene nå måtte be sitt eget land om hjelp. For det andre har lands delegasjoner kun tilgjengelig akkreditering av en høyere rang som gir tilgang til flere møter. Disse har observatører ikke tilgang til. ForUM fikk derfor akkreditering som faktisk tilsa at vi var en del av delegasjonen og ikke kun observatør. – Vi fikk en hatt av høyere rangstige. Land som ikke er interessert i at deres sivilsamfunnet skal få en høyere rang og bedre tilgang til viktige møter, kunne enkelt si nei til NGOene som spurte. Vi er heldige i Norge. Andre er ikke like heldige. Flere spekulerer i om dette var villet politikk fra presidentskapet: at det egentlig handlet om å sabotere det internasjonale sivilsamfunnet, men maskert som et forsøk på å jevne ut antallet observatører fra det globale sør med det globale nord.

Hva var målet med COP29 i Baku?

I Baku var den største saken det nye målet for klimafinansiering. Landene skulle bli enige om et "nytt kollektivt kvantifisert mål" – NCQG. Forhandlingsdokumentet var lagt fram på forhånd, men nøkkelspørsmålene om størrelse på målet, hvordan målet settes sammen og hvem som skal betale, var fremdeles åpent da forhandlingene begynte. COP29 var altså en svært viktig COP for utviklingsland. Det var ti år siden sist det ble satt et klimafinansieringsmål, og behovene har bare økt siden den gang. G77 og Kina ba derfor om 1300 milliarder USD. På tross av dette behandlet utviklede land COP29 i stor grad som en «mellom-COP», altså en COP som faller mellom to stoler i påvente av noe større og viktigere. En hovedkonflikt i forhandlingene som bygget på dette, var at det globale nord ikke ville diskutere selve finansieringsmålet før giverbasen ble endret. For eksempel ønsket det globale nord at land som Kina og Saudi-Arabia forplikter seg til å bidra med klimafinansiering, fordi de har høye utslipp og økonomiske ressurser. Alle møtene den første uken handlet om giverbasen og kom seg ikke stort lenger enn kun det. Det er forståelig at det globale nord er opptatt av at flere land må bidra til offentlig finansiering av klimatiltak, og at rike land som snart ikke lenger kan regnes for å være "u-land" også må bidra når de faktisk har ressurser til det. Men når forhandlingene handlet

mer om dette og mindre om det som faktisk skulle diskuteres, satt det kjepper i hjulene på hele klimafinansieringsmålet spesielt og for klimarettferdighet generelt.

Arbeidsmåter

Vi arbeider på flere nivåer og med ulike aktører:

- *Norsk spor* med norsk sivilsamfunn og norske politikere. Mellomkirkelig råd (MKR) er medlem i Forum for Utvikling og Miljø (ForUM) som representerer 60 norske organisasjoner. Vi var med å skrive ForUMs posisjonsnotat³ som ble overlevert den norske delegasjonen og miljøministeren før vi reiste. For norske politikere er ForUM kjent som en dyktig sivilsamfunnsaktør. Det sikret oss møter og god kommunikasjon med delegasjonen og ministeren både før og under COP. Posisjonsnotatet dannet grunnlaget for store deler av diskusjonen. Det spesielle i år var at tre av ForUMs medlemmer også satt i den norske delegasjonen. Det ga oss ekstra innsikt i forhandlingene og ekstra rom til å påvirke.
- *Internasjonalt spor* med internasjonalt sivilsamfunn. Gjennom ForUM er vi medlem i Climate Action Network (CAN), verdens største klimanettverk med mer enn 1 900 sivilsamfunnsorganisasjoner fordelt på over 130 land og høy kompetanse. Vi hadde både faste og spontane møter hvor vi delte viktig informasjon og tips til påvirkning. Etter forhandlingsmøter samlet vi oss for å gå gjennom oppdateringene i forhandlingsdokumentet og planla hvordan vi skulle påvirke egne politikere til å ta med viktige punkter.
- *Økumenisk spor* gjennom ACT Alliance. Som medlem i både Det lutherske verdensforbund (LVF) og Kirkenes verdensråd (KV) er vi også medlem i ACT Alliance, en global trosbasert koalisjon av mer enn 140 medlemmer fordelt på over 120 land. Med ACT Alliance hadde alle kristne organisasjoner i ForUM faste daglige koordineringsmøter, samt felles notatskriving og oppdateringer etter forhandlingene. Mye av dette lignet CAN-møtene, men det var både fint og nyttig å møtes oss religiøse imellom for å styrke vår felles stemme.
- *Interreligiøst spor* gjennom trospaviljongen. Trospaviljongen som så dagens lys på COP28, har allerede vokst seg stor. Her foregikk side events fra tidlig om morgenen til langt ut på ettermiddagen. Dessverre gjorde også forhandlingene på finansiering det, noe som gjorde at jeg ikke fikk deltatt på eventene på trospaviljongen.

Refleksjoner og resultater

COP gir håp og er samtidig frustrerende. Det er frustrerende fordi vi ser mange pene ord på papiret, men ikke så mye i handling. Det nye finansieringsmålet ble tredoblet fra det forrige. Det er likevel fremdeles 1 000 milliarder USD under det utviklende land ba om – et mål som i utgangspunktet var lavere enn faktiske behov. I tillegg er ikke tredoblingen en reell tredobling. Stater gir ikke tre ganger så mye, det er heller mer lån og privat kapital eller penger flyttet fra det de allerede gir i bistand.

---

³ [ForUMs-posisjoner-til-COP29_kortversjon.pdf](#)

Vi har også vært vitne til en svært skjev maktfordeling i forhandlingene, hvor oljelobbyen fikk flere akkrediteringer enn de 10 mest klimautsatte landene⁴. Hvis oljelobbyen var et land, ville de vært den fjerde største delegasjonen på konferansen. På COP29 deltok nemlig over 1 700 oljelobbyister⁵.

På tross av dette skjedde det gode ting også. Finansieringsmålet på 1 300 milliarder USD er ikke tapt enda. NCQG-forhandlingsdokumentet skriver at COP-presidentskapet skal lede «the Baku to Belem Roadmap to 1.3 trillion⁶». Tap-og-skade-fondet ble fullt operativt. COP29 oppnådde en betydelig milepæl med lanseringen av mekanismene i artikkel 6.2 og 6.4, som gir et rammeverk for bilaterale karbonkredittoverføringer og globale markedsbaserte mekanismer for dette. Aserbajdsjan, Tadsjikistan, Guatemala og Madagaskar ble med i Global Methane Pledge, noe som bringer det totale antallet medlemmer til 159 i tillegg til EU-kommisjonen. Les [COP29 Outcomes: The Good, the Bad and the Ugly](#) for mer.

Oppfølging og NDC

- Norge skal levere forsterkede mål til Parisavtalen innen februar 2025. Denne fristen rekker de ikke å overholde. Argumentet for utsettelsen er at regjeringen ønsker en god høringsprosess hvor alle som ønsker det, får gitt innspill. Kirkerådet sendte hørings svar om Norges nye NDCer, hvor vi var kritiske til forslaget om 55 % kutt innen 2035 fordi dette er et forslag som bryter med Parisavtalen. Hørings svaret vårt ble nevnt i denne Energi og Klima-artikkelen: [Bred støtte til ambisiøst 2035-mål](#).
- Følge opp Norges forpliktelse til å levere reduserte klimagassutslipp i tråd med de nasjonale målene som blir meldt inn.
- Skrive sluttrapporten på vår egen handlingsplan som fulgte KM-vedtaket om kirkens arbeid med klima og miljø fram mot 2030. Det blir ikke laget en ny handlingsplan for perioden 2025–2030. Det er trist at feltet blir nedprioritert.
- Fortsette å påvirke norske myndigheter til mer klimafinansiering i fattige land, særlig klimarettferdighet. Dette gjøres gjennom ulike nettverk vi er en del av.
- Arbeide videre med det interreligiøse klimanettverket og andre nettverk som Broen til framtiden og Forum for utvikling og miljø.
- Fram mot neste COP 30 i Brasil: Fortsette arbeidet gjennom ForUMs klimagruppe og interreligiøst nettverk som Act Alliance, LVF og KV.

Se også saken fra kirken.no her: [Klimatoppmøte i Baku - Mellomkirkelig råd](#)

- Birgitte Ås, januar 2025

---

⁴ [Fossil fuel lobbyists eclipse delegates from vulnerable nations at COP29 | Global Witness](#); se også [COP29: Fossil fuel lobbyists outnumber delegates from vulnerable countries - Business & Human Rights Resource Centre](#)

⁵ [More than 1,700 oil and gas lobbyists at COP29: Which European delegations invited them? | Euronews](#)

⁶ En *trillion* (engelsk) er *tusen milliarder* på norsk, ettersom vi ikke har et ord for *trillion* på norsk. Derfor blir «1.3 trillion» dollars oversatt til 1 300 milliarder dollar.